

Dürrenmatt rossz pillanata

Friedrich Dürrenmatt „Pillanat kép egy bolygóról” című komédiája a Madách-i szituációt teszi újjá, azzal a nem elhanyagolható különbséggel, hogy míg Madách eszmék történetként értelmezi a világtörténelmet, addig Dürrenmatt az emberiség XX. századi történetét negatív jelenségek paradox szembesüléseként fogja fel. Utóbbi tehát eszmék nélkül, a praxis diktatórikusan objektívváit lehetőségeit játssza ki — az ember ellen. Azért használhatjuk a diktatórikus jelzőt, mert bár a komédia reális veszélyeket vagy éppen valósággá lett veszélyeket mutat be, de csupán kizárólagosan ezeket, s így az emberiség pillanatnyi lehetőségeit erőszakos módon egyszerűsíti. A darabban az ember csak külsőségeiben van jelen, mert a különböző szituációkban felvillantott emberi sorsok nem az egyes emberi jellemzőkből állnak össze, hanem ama bizonyos objektívált lehetőség szemszögéből szerveződnek. Dürrenmatt magát az emberiséget (a nemzet) rendeli a külsőleges formációk mellé, azaz: a fenti szemszögéből kijelentéseket tesz az emberiségről. Ily módon ezek a kijelentések léteznek, de hamisak, mert nem tudnak „párbeszédet” kialakítani az egyes emberrel. A komédia a külsőleges formációk „monológjává” süllyed, amelynek szükséges kellékei az emberi sorsok, Dürrenmatt ebben a darabban csak frázisokat tud az emberről, igaz „A szerző megjegyzése”-ben ezt kinyilatkoztatásszerűen megvédi; midőn célját a végletekig egyszerűsített szövegben véli — utólag — felfedezni. A baj csupán az, hogy Dürrenmatt a jelenséget egyszerűsíti, s nem a lényeget. Hivatkozva arra, hogy „a világ, ahol élünk... banalitások szövevénye.” De ez nem jelentheti azt, hogy a művész ugyanilyen banalitásokkal fölfegyverezve vonuljon ki a papír gyakorlóterére. Azokat a bizonyos szövevényeket illene fölfedni.

A JGYTF Stúdiószínpada a fentiek értelmében nehéz feladatra vállalkozott. Különösen nehézé teszi a darab bemutatását a szerző szándéka: „... vonz a kíséreltet, hogy a színház csakis a színész közreműködésével szülessen meg”. A színész vállat nyomja az a súly is, mely a többségükben valóban primitív egyszerűsített mondatok mint kellékek nehézkedési erejéből származik. Az előadás rendezője, Both Krisztina erősen meghúzta a szöveget, jó érzékkel csökkentve a színészre háruló feladat nagyságát. Ennek ellenére az előadás nem tudja elkerülni az időnkénti hamis hangok megszólalását.

A színpadtér szintén a dürrenmatt-i egyszerűsítés-programnak

megfelelően alakult ki: a közönség három oldalról, közvetlen közelről veszi körül a kellékek nélküli színpadteret. Ezt adott esetben jól használja föl a rendező: a férfi, illetve női szereplők bemutatkozó monológját a nézők előtt, illetve háta mögött külön-külön, egyidejűleg mondják a szereplők. A másik, találó egyéni ötletre az ür-jelenetben bukkanunk: a Holdon rekedt, a további kutatási programot nem veszélyeztető szerelmespár tragédiájára koccintanak a földi közönségek.

Az előadás egészét tekintve legjobban a kábitószínpad sikerült, itt a legkidolgozottabb és legpontosabb az együttes mozgás.

A Stúdiószínpad előadása azonban hiányérzetet hagy bennünk. Elég vegyes „pillanat kép” alakul ki a nézőben, nem lesz igazán egységes élményünk, hanem kaleidoszkóp-szerű katasztrófa képeket kapunk. Ami a korábbiak értelmében lehet a szerző hibája is, de ez sem menti az előadást. Mindezt nem lehet részünk igazán jó értelemben vett színházi élményben. Túl azon, hogy a zene és fényeffektusok találóak, meg kellett volna keresni azokat az eszközöket — akár technikai, akár színészi vonatkozásban — melyekkel ez az élmény követhető.

A szereplők közül leginkább Gyuricza Péter és Hevesi Imre játéka emelhető ki.

BELÁNYI GYÖRGY

Az 1979. március elején alakult Stúdiószínpad minden eddigi bemutatójáról a „Szegei Egyetem” közölt rövid ismertetést, vagy elemző szándékú irást, mint mindegyik egyetemi amatőr színpad előadásairól. Ily módon aligha vádolható azzal a szerkesztővel, hogy bármelyik színpadot is favorizálna. Azt a jogot természetesen továbbra is fenntartjuk magunknak, hogy az egyes előadások értékelésével különbségeket tegyünk az együttesek között.

A Stúdiószínpad Dürrenmatt-bemutatójáról lapunk február 27-i számában közzeltünk egy fotót és külső munkatársunk rövid véleményét — képalábrásként. Az ebben foglaltakkal az együttes nem értett egyet. Ezen felbátorodva az írás szerzőjét — Borzák Tibort — felelősségre vonták, aminek jogosságát megkérdőjelezzük. Miként a március 16-i előadás plakátján olvasható megjegyzését is: „Borzák Tibor részére tiszteletjegyet adunk ki.” Úgy gondoljuk, ez a megjegyzés nem csupán az együttes kritikát nem tűrő magatartására utal, hanem arra is, hogy az előadás védelemre szorul.

A SZERKESZTŐSÉG

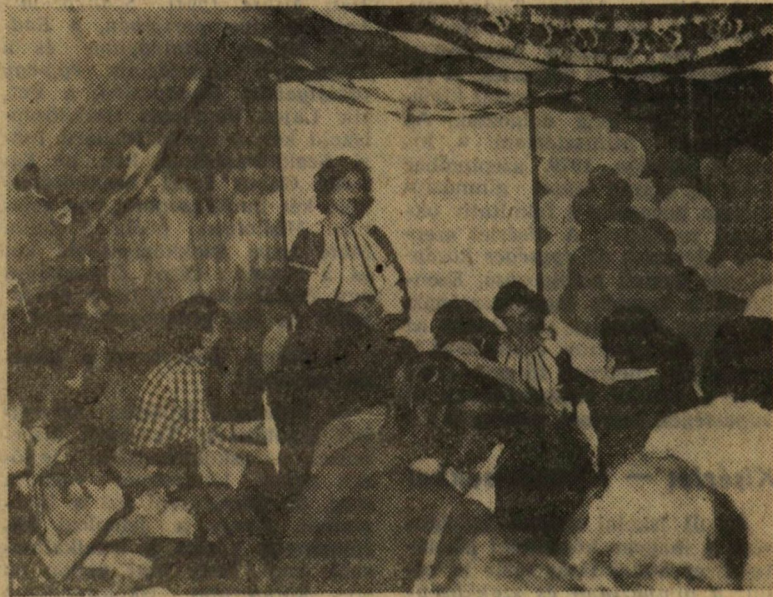
Koktél-parti a főiskolán

A Szegei Egyetem márciusi első számában Népművelő Napokként hirdetett műsorsorozat Koktél-parti elnevezéssel került megrendezésre a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán.

A háromnapos (március 10-11-12.) programot a Népművelés II. KISZ-alapszervezet rendezte, a Népművelés I. és III. alapszervezet valamint a Tamási Áron klub segítségével.

A rendezvénysorozat szellemi vetélkedővel indult, ahol a résztvevők száma felülmúlta az előzetes számításokat. A csapatokon kívül a közönség is bekapcsolódhatott a játékba, az egyéni teljesítményeket csokolóddal tartalmazta a rendezőség.

Rév Tamás politikai dalos előadása után az énekeltetéssel jobb hangulatot teremtett, mint műsorával. Jól éreztük magunkat, jó volt együtt énekelni. Úgy gondoljuk, hogy a főiskolán a nem kevés számú műsoros est, előadás mellett több figyelmet kellene fordítanunk a közönséget jobban összehozó programokra: éneklésekre, beszélgetésekre, jól szervezett, érdekes vetélkedőkre stb.

Kóka Rozália és Varga Anikó előadójátékának egy pillanata

láthatunk. Sajnos, ez nem sikerült túl jól. Kissé szagattott, a felsorolás szintjén maradó veti-

színpad tagjai Kosztolányi Dező Patália című művét mutatták be Kézi Zsuzsanna és Rauh Judit rendezésében. A szereplőkről tudni kell, hogy azok sorából kerültek ki, akik a Stúdiószínpad műsorterében szereplő darabokból kimaradtak. Bemutatkozásuk oylan értékeket hozott felszínre, amely meglepte a közönséget. A darabban mindenki azt játszhatta, ami egyéniségéből adódott. A Farkas néni játszó Seres Ildikó és a Nagymamát alakító Kurdí Judit aratta a legnagyobb elismerést. Náluk a mozgás, a szöveg és a mimika összhangban volt. Szerepeiket nem játszották túl, ami bizony más szereplőkről nem mondható el. A díszletet és a technikai megoldásokat, egyszerűen, a praktikus jelzővel illethetjük. Semmi felesleges nem volt a színpadon. A terem szüfolásig megtelt nézőkkel, akik aktívan reagáltak a poénokra. Az előadás lényegében sikeresnek volt mondható, bár ez nem jelenti azt, hogy nincs mit javítani, csiszolni rajta.

A rongyosbál két punk (?) résztvevője

Március 11-én Kóka Rozália és Varga Anikó mese-működők Móduának nagy a széje című előadását hallhattuk. Új, érdekes ismeretekkel lettünk gazdagabbak Moldváról.

A sikeres programok mellett sikertelenekekről is beszámolhatunk. A csere-berét — sajnos — szervezési problémák miatt (is) nem tudtuk megvalósítani. Bár érdemes lett volna, s ha nemcsak a kollégiumok falain hirdetik meg, hogy mi előadó, akkor a könyvek, cipők, bábuk nem maradtak volna saját gazdájuknál.

Az 1980. szeptember 1-6. közötti Kigyópusztán megrendezett népművelési gyakorlatról már többször és több helyen is hallhatott és olvashattunk a közönség, ennek ellenére az itt végzett munkáról a Koktél-parti keretében is beszámoltak a hallgatók.

A rendezvénysorozat idején a Teleki Kollégiumban fotókiállítás láthatott az érdeklődők, s így próbáltunk képet adni a tanyán élők életéről, mindennapjairól. A kiállítás nem lett elégé átfogó, s ez a rendező csoporton is múltott.

A három nap alatt másutt is hallhattunk a tanyáról, 12-én diaképekkel kiegészített előadást

Nem tudni pontosan kik ők, talán Leila, az arab démon és egyik hódolója?

A rendezvénysorozat eseményei között színpadi bemutató is szerepelt. A főiskolai Stúdió

A Koktél-parti zárórészvénye a rongyosbál sok érdeklődőt vonzott. Talán a rongyok díjazásának köszönhető, hogy többen beöltöztek. A táncversenyt nemcsak a nevező párok, hanem a közönség is élvezte.

Itt került sor a Petőfi Kollégiumban látható rajzkiállítás értékelésére (közönségzavazatok alapján), s a tombolára, ahol is fődíjat nem adtunk ki, de a nyertesek választhattak a különböző ajándékok közül.

A három nap után saját munkánkat is értékeltek. Első nagyobb próbálkozásunk — ha nem is teljesen — de úgy éreztük, sikerrel járt. Szerettük volna azokat a társainkat is látni programjainkon, akikkel máskor nem találkozunk a rendezvényeken. Ez részben sikerült.

Kezdeményezésünket folytatjuk, természetesen a három nap pozitívumait és negatív tanulságait figyelembe véve.

R. J.—V. E.

Klubjaink ajánlják

JATE-klub:

Március 25. 19 óra: Lemezbemutató, 20.30: Bemutató mozi — A macska című olasz film.

Március 26. 20 óra: Binder Quartett

Március 27. 19 óra: Disco

Március 28. 22 óra: Stúdió — Kintorna (komédia két részben)

Március 29. 22 óra: Stúdió K — Kintorna

Április 6. 20 óra: Benkö Dixieland Band koncertje

Április 7. 19 óra: Tánchááz — TEKA együttes

Április 8. 20 óra: Bemutató mozi — Harmadik típusú találkozás — amerikai film, rendezte: Steven Spielberg

SZOTE-klub:

Március 25. 20 óra: Színészest. — Úrhatnám szolgált, Asz-

szonysors — a Szegei Nemzeti Színház művészeinek előadása.

Március 26. 20 óra: Jancsó-mozi: Az erőd című magyar film

Március 28. 20 óra: Disco

Április 4. 19 óra: Kínai negyed című film, 20 óra: Huza-vona együttes koncertje

Április 6. Jancsó Mozi: Panteleon és hölgyvendégek

Április 7. 19 óra: Helyesbeatek együttes koncertje.

Tamási Áron klub:

Március 25. 19.30.: Idegen civilizációk hatása a földre — előadó: Ponori Thewrewk Aurél

Március 26. 19 és 21 óra: Pillanat kép egy bolygóról — a Stúdiószínpad előadása

Március 28. 19 óra: Disco — Iglódi

Április 1. 19 óra: Csemege klubtagoknak

A nagyszerű táncverseny egyik párosa

(Fotók: Varga Csaba).